

Praktiski padomi

Publicēts: 05.05.2021.

Valstis, uz kurām var doties bez vīzas

Latvijas pilsoņi, kuriem ir derīga Latvijas Republikas pase, var uzturēties vai strādāt jebkurā no 27 Eiropas Savienības (ES) valstīm un trijās Eiropas Ekonomiskās zonas (EEZ) valstīs.

ES valstis ir: Austrija, Beļģija, Bulgārija, Čehija, Dānija, Francija, Grieķija, Igaunija, Itālija, Īrija, Kipra, Lietuva, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, Zviedrija.

EEZ valstis ir: Islande, Lihtenšteina un Norvēģija.

Šajās valstīs bez vīzas vai darba atļaujas var uzturēties ne ilgāk kā trīs mēnešus, pēc tam ir jānokārto uzturēšanās atļauja. Uzturēšanās atļaujas iegūšanas kārtību var uzzināt izvēlētajā valsts vēstniecībā vai pārstāvniecībā. Plānojot uzturēties citā valstī ar mērķi mācīties vai strādāt, jau iepriekš attiecīgās valsts vēstniecībā ir jānoformē vīza.

Plašāka informācija LR Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta mājas lapā <http://www.mfa.gov.lv/konsulara-informacija>.

LR ĀM Konsulārais departaments

Elizabetes iela 57, Rīga

tālr.: [+371 67016367](tel:+37167016367), fakss: [+371 67828274](tel:+37167828274)

e-pasts: mfa.cdep@mfa.gov.lv

Savu uzturēšanos ārvalstīs Latvijas iedzīvotāji var reģistrēt Latvijas vēstniecībās vai konsulātos attiecīgajā valstī.

Kādi dokumenti jāņem līdzi?

Ceļojot ir nepieciešami šādi dokumenti:

Derīga pase. Dažas valstis nosaka, kādam ir jābūt pases derīguma termiņam.

Ieceļošanas vīza, ja vien valsts nav noteikusi bezvīzu ieceļošanas kārtību.

[Veselības un dzīvības apdrošināšanas polise](#), kas sedz repatriēšanās izdevumus uz mītnes zemi.

(!) Ja ar Jums ceļo bērni, pārlicinieties, vai viņiem ir visi [nepieciešamie dokumenti](#).

Ieteikumi un brīdinājumi ceļotājiem

Ieteicams nodrošināties ar ceļošanas dokumentu, biļešu un apdrošināšanas polises kopijām. Neglabājiet dokumentus un naudu kopā!

Ierēķiniet papildus laiku pasu kontrolei un drošības pārbaudēm robežkontroles punktos.

Neceļojiet ar lielu skaidras naudas daudzumu. Iegādājieties un izmantojiet starptautiskos ceļojuma čekus.

Pirms izceļošanas no Latvijas nodrošinieties ar iespēju saņemt papildus materiālo palīdzību gadījumos, ja radīsies nepieciešamība. Dzīves dārdzība ārvalstīs nereti ir lielāka par gaidīto.

Centieties iegūt informāciju par vietām, kuras nebūtu ieteicams apmeklēt, bet ja esat izlēmuši doties uz tām, esiet īpaši piesardzīgi.

Iepazīstieties ar augsta riska apgabaliem, kuros ir iespējams saslimt ar dažādām infekciju slimībām. Pirms došanās uz kādu no šīm valstīm noskaidrojiet vai ir nepieciešama vakcinācija.

Plašāku informāciju par varkcināciju meklējiet Veselības dienesta mājas lapas sadaļā "Padomi ceļotājiem": www.vd.lv

Par dažādu valstu robežas šķērsošanas kārtību vairāk var uzzināt Latvijas Ārlietu ministrijā (arī mājaslapā: www.mfa.gov.lv).

Palīdzība ārkārtas situācijās

Latvijas iedzīvotāji, kuri nonākuši ārkārtas situācijā ārvalstīs, konsulāro palīdzību var saņemt attiecīgajās valsts akreditētā [LR diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā](#). Gadījumā, ja attiecīgajā valstī nav akreditētas LR pārstāvniecības, konsulāro palīdzību var saņemt LR pārstāvniecībā tuvākajā valstī vai LR goda konsulātā.

Ieteikumi, kas atvieglo nepieciešamās darbības ārkārtas gadījumos

Vēlams apdrošināt savu dzīvību, veselību un mantu.

Nodrošinieties ar tuvākās Latvijas pārstāvniecības koordinātēm.

Reģistrējieties LR konsulārajā reģistrā ārvalstīs: www.latvija.lv/lv/DzivesSituacijas/Kultura-sports-turisms/celojums-arpus-latvijas.

Nodrošinieties ar ceļošanas dokumenta (pases) vai citu personas apliecinošu dokumenta kopiju.

Izceļojot uz valsti, kur nav Latvijas pārstāvniecības, atstājiet tuvinieku vai draugu rīcībā pases kopiju un dažas fotogrāfijas, kas ceļošanas dokumenta nozaudēšanas gadījumā ļautu izsniegt Atgriešanās apliecību

Augstākminētie pasākumi dod iespēju saņemt ātrāku un efektīvāku palīdzību ārkārtas situācijās. Tie samazina vai pat ļauj izvairīties no finansiāla un morāla kaitējuma.

Ko darīt dokumentu nozaudēšanas gadījumā?

Latvijas iedzīvotājiem, kam ārvalstīs pazaudēti, nozagti vai ceļošanas dokumenti (pase) kļuvuši nederīgi, jāvēršas [Latvijas pārstāvniecībā](#) pagaidu ceļošanas dokumenta — atgriešanās apliecības — noformēšanai.

Materiālā palīdzība fiziskai personai no Latvijas, kas ārvalstīs palikusi bez iztikas līdzekļiem

Ja ārvalstīs esat palicis bez iztikas līdzekļiem, pēc palīdzības var vērsties [Latvijas pārstāvniecībā](#).

Latvijas pārstāvniecībā iespējams sazināties ar tiem saviem radniekiem, draugiem vai paziņām Latvijā, kas nepieciešamo naudas summu var iemaksāt [Latvijas Ārlietu ministrijas Konsulārajā departamentā](#)

Rīga, Elizabetes iela 57,

tālr.: [+371 67015905](tel:+37167015905) - zvaniem no ārvalstīm.

Saņemot apstiprinājumu par to, ka Latvijas Ārlietu ministrijas Konsulārajā departamentā ir iemaksāta nepieciešamā naudas summa, konsulārā amatpersona no pārstāvniecības līdzekļiem izmaksā ekvivalentu naudas summu bez iztikas līdzekļiem palikušajai personai.

Konsulārā departamenta dežūrējošai amatpersonai naudu var iemaksāt arī brīvdienās un svētku dienās, iepriekš sazinoties pa mobilo tālruni [+371 26337711](tel:+37126337711).

Lai nosūtītu naudu saviem tuviniekiem ārvalstīs, Latvijas iedzīvotāji var izmantot arī [Latvijas pasta](#) piedāvāto "[Western Union](#)" pakalpojumu.

Palīdzība smagas saslimšanas, nelaimes vai nāves gadījumā

Ja atrodaties ārvalstīs un ar Jums vai Jūsu radiem, draugiem vai paziņām notiek nelaimes gadījums, jāsaazinās ar vietējo policiju un [Latvijas pārstāvniecību](#). Ja atrodaties valstī, kurā nav Latvijas pārstāvniecības, zvaniet ĀM Konsulārā departamenta dežurāntam uz tālruni [+371 26337711](tel:+37126337711).

Ja noticis nelaimes gadījums, palīdzību Eiropas Savienības valstīs saņemsiet, zvanot pa vienoto tālruni [112](tel:112).

Visā Eiropas Savienībā uz tālruni 112 var zvanīt:

- BEZ MAKSAS;
- no jebkura telefona;
- arī bez SIM kartes.

Kādos gadījumos Latvijas pārstāvniecības VAR palīdzēt?

Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs konsuli nodarbojas ar Latvijas valsts piederīgo likumīgo interešu aizsardzību un var palīdzēt zemāk uzskaitītajā situācijās.

Ja ārvalstīs nozagts vai nozaudēts ceļošanas dokuments, konsulāts izsniegs atgriešanās apliecību.

Ja esat svešā zemē palicis bez naudas, konsuls palīdzēs sazināties ar radniekiem vai draugiem, kas varētu sniegt finansiālu palīdzību un nodrošinās nepieciešamo naudas līdzekļu pārsūtīšanu ar konsulārā departamenta starpniecību.

Ja noticis nelaimes gadījums, konsuls informēs par to tuvākos radus, sniegs padomu un palīdzību formalitāšu kārtošānā, kas saistīts ar negadījumu.

Konsuls sazināsies ar Latvijas iedzīvotājiem un apmeklēs viņus ieslodzījumā vietās, kā arī var palīdzēt nosūtīt vēstuli radniekiem vai draugiem.

Konsuls pārstāvēs Jūsu tiesības un likumīgās intereses, sazinoties ar vietējām institūcijām.

(!) Ņemiet vērā, ka par dažiem LR pārstāvniecību sniegtajiem pakalpojumiem ir noteikta [konsulārā samaksa](#).

Kādos gadījumos Latvijas pārstāvniecības NEVAR palīdzēt?

Ja ārvalstī esat izdarījis likumpārkāpumu, konsulāts nevar iejaukties tiesu, policijas un tiesību aizsardzības iestāžu darbībā.

Konsulāts nesniegs juridisku konsultāciju.

Konsulāts nevar panākt labākus ārstēšanās apstākļus slimnīcā vai ieslodzījuma apstākļus cietumā nekā vietējiem iedzīvotājiem.

Konsulāts neapmaksās Jūsu rēķinus par viesnīcu, jurista pakalpojumiem, medicīnisko palīdzību u.c..

Konsulāts nekārtos Jums nepieciešamās formalitātes, kas saistītas ar tūrisma organizācijas, aviosabiedrību, banku vai citu iestāžu darbības jautājumiem.

Konsulāts nepalīdzēs sameklēt apmešanās vietu, darbu vai nokārtot darba atļauju ārzemēs.

Mājoklis

Vēlams jau pirms došanās uz ārzemēm atrast sev mājokli, jo ir valstis, kur to atrast ir sarežģīti. Informāciju par mājokļa atrašanu meklējiet valstu aprakstos šī ceļveža daļā Valstu katalogs.

Nauda/iztikas minimums

Dodoties uz ārzemēm, noteikti nepieciešami naudas līdzekļi gan paredzētiem, gan neparedzētiem izdevumiem. Ir valstis, kurās jau iebraucot ir jāuzrāda noteikta naudas summa. Nepietiekami finansiālie līdzekļi var radīt nevajadzīgus un nepatīkamus sarežģījumus. Nepieciešamības gadījumā ir pieejams arī ātrais pārskaitījums caur *Western Union* vai kādu no Latvijas bankām. Plašāku informāciju atradīsiet Valstu katalogā.

Nekad visu naudu neglabāji vienā vietā!

Valodas un kultūra

Ne vienmēr varēsiet iedzīvoties svešā vidē uzreiz un pierast pie citas valsts kultūras. Valodas zināšanas ir viens no nosacījumiem, lai ātrāk varētu iejusties jaunajā valstī. Vēlams, lai Jums būtu vismaz pamatzināšanas tās valsts valodā, uz kuru dodaties. Noskaidrojiet vai valodu var apgūt intensīvajosursos Latvijā. Dažkārt šādus kursus piedāvā iziet augstskolā, kurā esat izvēlējis studēt. Par to, kādā valodā ir iespējams studēt un vai tiek piedāvāti sagatavošanās kursi, lasiet Valstu katalogā.

Personas veselības un dzīvības apdrošināšana

Atrodoties ārzemēs, pastāv iespējamība saskarties ar nepatīkamām situācijām — saslimt, iekļūt ceļa satiksmes negadījumā vai pat zaudēt dzīvību. Tāpēc pirms došanās ārpus Latvijas ir ļoti svarīgi apdrošināt veselību un dzīvību, paredzot arī personas repatriāciju uz mītnes zemi smagas saslimšanas vai nāves gadījumā.

Pēc pievienošanās ES, visi Latvijas iedzīvotāji, uzturoties kādā no ES valstīm (kā arī Norvēģijā, Islandē, Lihtenšteinā vai Šveicē), var saņemt tādu pašu valsts garantēto neatliekamo vai nepieciešamo medicīnisko palīdzību un par tādu pašu samaksu, kādā tā tiek nodrošināta šīs valsts iedzīvotājiem, uzrādot Nacionālā veselības dienesta izsniegto [Eiropas veselības apdrošināšanas karti — EVAK](#). EVAK ir vienots dokumenta standarts visā ES un katra valsts to aizpilda savā nacionālajā valodā. EVAK darbojas visās ES un EEZ valstīs.

EVAK tiek izsniegta, ja iedzīvotājs brauc tūrisma, komandējuma vai darījumu braucienā vai - ja dodas meklēt darbu, strādāt, studēt vai mācību praksē un tādējādi īslaicīgi (līdz 3 mēnešiem) uzturas kādā no dalībvalstīm.

EVAK var saņemt ikviens Latvijas iedzīvotājs, kuram ir piešķirts personas kods. EVAK tiek izsniegta bez maksas un tās derīguma termiņš ir trīs gadi. Pēc EVAK derīguma termiņa beigām jaunas EVAK saņemšana ir bez maksas.

Pirms medicīniskās palīdzības saņemšanas ārstniecības iestādē noskaidro, vai tajā tiek akceptēta EVAK. Ja apdrošināšanas karti akceptē, tad uzrādot to, par neatliekamo vai nepieciešamo palīdzību nav jāmaksā — par to savstarpēji norēķinās valstis.

Ja attiecīgajā valstī noteiktas pacienta iemaksas, kā, piemēram, Latvijā, Norvēģijā, Somijā un citur, tad tās ir jāmaksā pašam un šie izdevumi atlīdzināti netiek.

Atsevišķās valstīs (Beļģijā, Francijā, Luksemburgā) par visu sniegto medicīnisko palīdzību būs jānorēķinās ārstniecības iestādē, bet pēc tam attiecīgās valsts atbildīgai institūcijai būs jāprasa atlīdzināt iztērēto summu.

EVAK nesedz pacienta iemaksas, ja tādas attiecīgajā valstī ir noteiktas, un repatriācijas (transportēšanas) izdevumus pacienta smagas saslimšanas vai nāves gadījumā. Šim nolūkam jāiegādājas brīvprātīgās veselības apdrošināšanas polise. To var iegādāties [jebkurā apdrošināšanas sabiedrībā](#).

Ja nav iegādāta EVAK, bet ir nepieciešama neatliekamā medicīniskā palīdzība, tad vispirms jāinformē ārstniecības iestāde par to, ka esi no ES un jājautā vai šī iestāde sniedz valsts garantētos veselības aprūpes pakalpojumus. Ja ārstēšanās izdevumi jāsedz pašam, tad visi maksājumu apliecinājošie dokumenti, uz kuriem ir pacienta vārds, uzvārds un personas kods, jāsaņem. Viena gada laikā pēc ārstniecības pakalpojuma saņemšanas jāsaņem ar Nacionālo veselības dienestu un jāuzraksta iesniegums, kas jāiesniedz kopā ar ārstēšanās izdevumu apstiprinošiem dokumentiem un ārsta izsniegto medicīnisko slēdzieni. Nacionālais veselības dienests sazināsies ar attiecīgo valsti un pēc tam atlīdzinās izdevumus tādā apmērā, kādu noteiks valsts, kurā saņemta veselības aprūpe. Ārstēšanās izdevumu atmaksāšana attiecas tikai uz neatliekamās vai nepieciešamās medicīniskās palīdzības saņemšanu.

Pieteikties EVAK var personīgi NVD centrālajā birojā vai teritoriālajās nodaļās, uzrādot personu apliecinājošu dokumentu. Karti izsniedz tajā pašā dienā, kad tiek iesniegta aizpildīta un parakstīta iesnieguma veidlapa. Piereģistrēties EVAK iespējams arī elektroniski, ja iesniegums parakstīts ar drošu elektronisko parakstu, vai nosūtot [iesniegumu](#) pa pastu. Šajos gadījumos EVAK karte tiek nosūtīta ar ierakstītu vēstuli uz pasta nodaļu atbilstoši iesniegumā norādītajai adresei.

Noderīga informācija drošai ceļošanai pieejama arī aplikācijā "Ceļo droši" - ceļojumu plānotājs, ieteikumi ceļotājiem, informācija par riskiem un kontakti, kur vērsties ārkārtas gadījumā, kā arī konsulārais reģistrs. Lejupielādēt aplikāciju ["Ceļo droši"](#).

Ir pieejama arī EVAK mobilā aplikācija "European Health Insurance Card", kas dod iespēju uzzināt par EVAK un tās saņemšanas iespējām, kā arī neatliekamās medicīniskās palīdzības tālrunu numuriem citās Eiropas valstīs. Aplikācija pieejama 25 valodās. Lejupielādēt aplikāciju ["European Health Insurance Card"](#).